

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 2 frt. 50 kr., egy héra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:
Gáspár Imre.
Kiadó laptulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczy ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

A magyar alkotmány védelme.

Magyarország alkotmányát mindenkor támadták s mindenkor meglátszott az a célzat, hogy állami önállóságát a birodalmi egység eszméjének Procrustes-ágyában metéljék el. — Mindenkor adott viszont a gondviselés államférfiakat, kik e célzat ellen megküzdöttek s e küzdelemben váltak nagygyá. A nemzet anyagi érdekeinek védelmében így nőtt most nagygyá Baross és a konzuláris bíráskodásról szóló törvényjavaslat alkalmából, a mely további, a magyar közjogba ütköző kísérletek praecedensévé válhatott volna, ily fényes önvédelmi harcra állott gróf Apponyi Albert. — Rendes rovatunkban vázoltuk a gróf Apponyi Albert és Szilágyi Dezső igazságügyér közt lefolyt titáni harc lefolyását, most erre ismét visszatérünk, mert a két ellenzék közös működésének korszakalkotó akezióját jelenti, a melyet a nemzet — minden pártszempontot kivéve — rokonszenvvel kísér.

A gyűlés lefolyása a következő volt.

A konzulbíráskodásról szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatásánál felszólal:

Csanádi Sándor a törvényjavaslatban egy újabb merényletet látja a közönséges kormányban, hogy nemzet gyilkos politikáját folytassa.

A közönséges törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el.

Szólásra senki sem lévén följegyezve, Elnök a vitát berekeszti s jelzi, hogy a szólás joga az előadón kívül a határozati javaslatok benyújtóit, Apponyi Albert grófot és Polonyi Gézát illeti.

Bokross Elek előadó. zárszavában az ellenzéki szónokok beszédeivel foglalkozik s ezeket megegyező iparkodik.

Beöthy Akos félremagyarázott szavait igazítja helyre.

Szilágyi Dezső csak egy félreértést akar kiigazítani s ez az, hogy az ottomán hatóságok bűnügyekben csakis az elővizsgálatot teljesítik.

Apponyi Albert gróf (Halljuk! halljuk!) beszéde elején polemizál az előadó néhány állításával s azt mondja: igaz van az előadónak hogy e javaslat egy csapással véget vet a konzulbíráskodás terén eddig fennállott visszasságoknak, csak hogy ez a csapás a magyar igazságügyre van mérve. (Igaz! Ugy van!) A passarovici szerződésben igaz, hogy említés van téve es. kir. konzulbírákról az oszman területen, de ez, es. kir., a régi római császár alattvalóira vonatkozik s ma erre hivatkozni egyáltalán nem lehet. Nincs nehézség arra nézve, hogy az oszman birodalomban külön osztrák, külön magyar funkcionáriusok működjenek. Törvénybe akarja iktatni szóló, hogy ott, a hol az ügyforgalom megkívánja, külön magyar konzuli bíró működjen, a hol ez nem szükséges, ugy a konzul, mint magyar konzuli bíró, külön meghatalmazást nyerjen, a magyar törvények legyenek irányadók (Helyeslés). Különben is szóló e vita folyamán arra a meggyőződésre jutott, hogy a konzuli ügy rendkívül rendezetlen. A konzulok kezében nem voltak eddig szervezetek, de e javaslat megteszi azt, hogy egész szervezetet ad a konzulnak. Vajjon a bíráskodást nem különítetük-e el a közigazgatástól Magyarországon; nem azt akartuk-e, hogy a bíró független legyen az

adminisztratív hatalomtól s a mikor a külföldön gyakoroljuk a bírói hatalmat, nem ugyanezt kellett-e tenni. Külön kell választani a konzuli közigazgatási funkcionáriust, a bírói hatáskört gyakorló konsultót. A miniszter negatív bizonyításának súlypontja és lényege — a mint ezt a miniszter is be fogja látni — tarthatatlan. A miniszter beszédjében e kifejezést használta: föderatív állam. Ha ő most Szilágyi miniszter volna, fél óráig tartó beszédében fejtegetné s egyúttal vádolná a minisztert azért, hogy Ausztriát és Magyarországot föderatív állammak mondta. —

(Derűtség.) Szóló tudja, hogy nyelvbólásból történt s ezért a kifejezésből vádat a miniszter ellen nem kovácsol. Ebben a javaslatban egyetlen szakasz sincs, mely ne volna közös Ausztriával, kivéve talán azt, hogy a magyar miniszter meghallgatja a külügyminiszter véleményét. —

(Zajos derűtség.) A hadsereg közönsége sem szűnik meg azért, hogy két törvényhozás institúciói alapján jött létre. A bírák kinevezését a két állam minisztere eszközli a külügyminiszter beleegyezésével; tehát nincs közönség. A bírák felett a fegyelmi jog a külügyminisztert illeti: tehát megint nincs egy hajszálnyi közönség sem. —

(Zajos derűtség. Hosszas: Eljen Apponyi! kiáltások.) A feltörvényszéki bírákat a külügyminiszter nevezi ki. A külügyminiszter mégis csak közös organum; s ilyen állítást kockáztatni, hogy e közös kormányban absolute semmi befolyása, nincs elégséges arra, hogy az összes többi érveket halomra döntse. A miniszter egész védekezése tisztán formai kibuvó. Közös bíráskodást vive idegen területre, megtörténhetik majd az is, hogy hazai területen is létesítenek ily közös bírói intézményt. (Igaz! Ugy van! balfélt.) Szóló ráter ezután a „vegyes bírói” teoriára. Egy bíró, magyar bíró kinevezése Magyarország belkormányzat ügye; az 1867. 12. t. cz. 37. §-a világosan kimondja, hogy a külügyminiszter Ma-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZAJA.

A szemüvegről.

Írta: Gáspár Imre.

A mértanból elégtelent kaptam. Azt tanultuk a tanév második felében. Az első félévben a számtanból kaptam volt elégtelent.

Hogy tehát sohasem vált belőlem Ludolf, vagy legalább Maróthi, azt annak a jó urnak köszönhetem, a ki jogérvényesen kiállított okmányokkal jelentette ki, hogy az én arithmetikai tudományom „elégtelen.”

Atyám illő komolysággal vette kezébe a bizonyítványt és ékes előadásban fejtegette, hogy a szám az életben mily fontos szerepet játszik. A ki nem számít, az nem beszámítható. Számolni kell, hogy az emberre számoljanak. Számot vessen magával, a ki számot akar tenni más előtt. A ki nem ösméri a számokat, azzal hamar leszámolnak. Ez olyan igaz, mint az, hogy kétszer kettő — négy.

Nem tudom, hogy a derék öreg ur — érveinek kifejtése után — nem nyult volna-e kézzel foghatóbb bizonyítékokhoz az én bizonyítványom gyarló voltának kimutatására, ha az én jó anyácskám nem lép közbe s nem hozza fel mentségemre, hogy hiszen én nem láthatok a táblára s így nem vehetem ki sem a számsorokat, sem a mértani ábrákat, mert hiszen a legnagyobb mértékben — rövidlátó vagyok.

— Rövidlátó? Igaz a! Beh furcsa is, hogy azok a vaskalapos tanárok nem veszik figyelembe a fiuk testi bajait!

Ez volt a rögtön kiengesztelt öreg ur véle-

ménye s az áldott jó lélek még szánakozva is tekintett reám. — Megbánta a dorgatoriumot, a melyben előbb részesített. Én pedig óvakodtam azzal előhozakodni, hogy hiszen a tanár ur nagyon is tisztában volt az én rövidlátásommal. Az első padba ültetett a szám és mértani órák alatt s a mikor még így sem láttam a fekete táblára vetett hófehér betűket, hát kiállított a tábla elé. Itt aztán, ha a fejemet nem törtem volna azon, a mi a számok józan tudományának éppen ellentéte, vagyis hiu rigmusokon, bizonyára nem kerülheték volna ki a figyelmemet a legkomplikáltabb számsorok és mértani ábrák sem. A figyelem máshol kalandozott, — az elégtelen klasszis nem maradhatott el.

A dolog vége az lett, hogy elvittek a szemorvoshoz és én, szintaxista diák koromban megkaptam az első szemüveget. A szemüveg, és én immár ezüst lakodalmat ülhettünk; az évforduló öröme, ezüstbe foglaltatom legujabb ókulám.

Pedig akkor vén fücska lett belőlem egyszerre. Minden eszköz, a melynek feladata az, hogy valamely testrészt fogyatkozásait pótolja, vénit. A lábat pótoló mankó, a haját pótoló paróka (bár az utóbbinak czelja éppen az lenne, hogy elhazudjon róluunk bizonyos mennyiségű évszámot) tagadása minden ifjuságnak. A szemüveg meg éppen tiz esztendő vénséget zudít reánk. A szemből kisugárzó láng hevét, fényét apasztja. — Lángoló tekintet nélkül nincs ifju arc.

Én azonban büszke voltam az én szemüvegemre s tanulóársaim előtt az nem kis tekintélyt szerzett egyéniségemnek.

Büszkeségem akkor szenvedett esorbát először, mikor a természetrajzi előadások alatt a „pápaszemes kigyó” fejezetéhez jutottunk. A ne-

mes tanuló ifjuság kezdett vonatkozásokat felfedezni a kigyón s az én orromon található pápaszem között; e megfigyelő képességnek kezdetek nagyon is érthető kifejezést adni s a szemüvegeből áramló dicsőség csakhamar végkéig aláhanyatlott.

Megesett, hogy — csodálatosképen — a derék utcai ifjuságra is ráragadt ez a megmagyarázhatlan ellenszenv; valahányszor az utczán végigsétáltam, a legkülönfélébb variációkban s így nem csekély nyelvtani érzéket tanusítólag hangoztatták mögöttem a „pápaszem” elnevezésből nyerhető gunyneveket. Az egyik fél „pápaszemes”-nek csufolt, a másik — később nyilván a szépirodalmi pályához szegődött csapat — meg éppen „szemes papá”-t hangoztatott, a tudományos hajlamu ifjuság azonban hiva maradt a „pápaszemes kigyó” természetani meghatározáshoz.

Igazságtalanok voltak mindannyian. Csakugyan rövidlátó voltam; az én pápaszemem rendes kétágu szemüveg volt, melynek két hossza szára rendszeren a két fül mögé volt dugva s rendeltetése csakugyan a hiányzó látávolság pótlása volt.

Én istenem! Ilyen szemüveget hordanak kivülem a nagy államférfiak is. Salvino d'Armato, a konvex szemüvegek feltalálója, tehát sok embert hozott ama kellemes helyzetbe, hogy jóval tovább láthat az orránál. Ismertünk államférfiakat, a kiknek a szemüvege állandó közlekedést folytatott az orr s a homlok között. A mint — egy-egy parlamenti zenebonában — haraguk fokozódott, a szerint csuszott homlokukon fölfelé a szemüveg, míg végre csaknem oda került a fejük bubjára. Mások színes szemüveget visznek magukkal a szóharcba; igen jól elrejtik

gyarország belügyeire absolute semmi befolyást nem gyakorol. — Ez a bírói kinevezés pedig a külügyminisztertől függvény, törvénytelen lesz. — (Zajos helyeslés és tetszés a bal és szélső baloldalon.)

Beszédjét az igazságügyminiszternek még ellenzéki korában mondott frappáns szavaival fejezte be.

Midőn gróf Apponyi beszédét befejezte, a két ellenzék több mint egy negyed óráig tapsolta, éljenezte.

Szilágyi Dezső (Zajos taps a bal és szélsőbalon. Eljen gróf Apponyi! Eljen! Öt percet kérünk! Nem hallgatjuk meg! Viszakarja vonni a törvényjavaslatot? Öt percet!)

Elnök: Háromnegyed kettőkor nem lehet kivinni öt percet! Roppant zaj.) Az ellenzéken megújulnak „Eljen Apponyi” kiáltások. A kormány párt az elnöki emelvény köré tömörülve heves gesztusokkal szólnak át az ellenzékhez, de hangjuk a zajban elvész.

Elnök folytonosan csönget.

Szilágyi Dezső: Miután gróf Apponyi, (Megújuló folytonos kiáltások: „Eljen gróf Apponyi!”)

Csanády Sándor: Hogy nem szégyeli magát!

Csatár Zsigmond: Hát ki zavarja?

Elnök: Csatár Zsigmond képviselő urat rendre utasítom.

Elnök csönget.

Szilágyi D. miniszter: Miután gróf Apponyi... (Magy zaj, folytonos kiáltások: Eljen gróf Apponyi!)

A miniszterelnök odamegy az igazgottan álló miniszterhez, néhány másodperczig beszél vele. Szilágyi újra int az elnöknek, hogy csengetsen.

Elnök csönget. (Roppant nagy zaj.) Kiáltások: „Helyre: Helyre!” — A pénzügyminiszter látható ingerültséggel az elnöki emelvényhez siet. Azalatt a zaj folyton tart. Időként megújulnak a kiáltások: Eljen Apponyi!

A szélsőbalon az igazságügyminiszter felé „Hohho!” kiáltanak.

Elnök folytonosan csönget.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Miután gróf Apponyi beszédében jónak látta idéz-

vele a lelkét, mely közmondásos tükrében, a szemben szokott megjelenni. Jól eltakarja a nyugtalanul pislogó szemből visszatükröződő, nyugtalan lelkiismeretet.

Ez a hasznos, a szükséges szemüveg. A binocli, az orresiptető viselésében már határozottan gavalléros hajlam nyilvánul.

Lehetetlen binocli több sikkkel viselni, mint a hogy azt a feledhetetlen emlékü Toldy István, legszellemesebb, legfrancziásabb íróink egyiké viselte. Az arany foglalatu szemüveg széles fekete galandról csüngött alá, ha az elegáns bellerista nem szándékozott — látni. Nézni szabad szemmel is lehet. Ha a szemesiptetőt használta, a fekete szalag pikánsul tüntet el az arez fehér teint-jétől. Pompásan tudott valakit binokliján keresztül „megnézni” s legjobb arcképének is azt tartom, a melyen magát Toldy István az elválhatlan néző szerszámmal vétette le. Nincsen is tárgya, a minek viselésében ne lehetne sikket tanusítani. Ujabbán Kállai Béni közös pénzügyminiszter viseli a binoklit sikkesen. Szónoklás közben ujjára esavarja a szemüveg láncaát, ide-oda pergeti s valahányszor új dicséretet mond el az okkupált tartományok kulturális és közgazdasági haladásáról, az orresiptetőt diadalmasan „illetőségi helyére” szállítja. Szeretnők tőle elkérni ezt a klasszikus látóeszközt; ezen mindent rózsaszinben lát az ember. Bosznia és Hercegovina rózsás világ. Magyarországot mindenfelől fekete szemüvegen nézik.

Ő exczellenciájának mestere és tanítója, báró Sennyei Pál, monoklit viselt. Ő volt Európa legelegánsabb monokli-viselője.

Az operában vagyok. Tekintsünk csak arra az első emeleti páholyra. Ott szerepel egy ritkább, de mindenestre igen distingvált látóeszköz. A lorgnon.

ni szólónak 1879-ben mondott beszédéről a befejező passzust, ezzel őt ugyszólván felhívta szólásra, kijelenti, hogy erős meggyőződése...

Csatár Zsigmond: Volt!

Roppant derűtlenség.

Elnök csönget.

Elnök újból éljenzi gróf Apponyit.

Szilágyi Dezső: Az én meggyőződésem... (Nagy zaj. Kiáltások: Rendre! Rendre!)

Elnök: Méltóztassék a miniszter urat meghallgatni, így teljes lehetetlen tanácskozni. A ki ezután közbe szól, azt először megintem, ha ez nem használ, a 204. paragrafus értelmében fogok ellene eljárni.

Szilágyi nagy nehezen szóhoz jutott, beszédjét az ellenzék Apponyi éltetésével most is gyakran megszakította. Szilágyi azt vetette Apponyi szemére, hogy a nemzet gyöngeségét hirdeti.

A beszéd végén újból fenhangzott Apponyi zajos éltetése, mire a vitát holnapra halasztották.

A képviselőház kedden határozott általánosságban a konzuláris biráskodásról szóló javaslat felett.

Kevéssel 12 óra után Szilágyi Dezső igazságügyminiszter két órás polemikát folytatott Apponyi ellen. Szilágyi Dezső a fogalmaknak tühegyen való tánczoltatását a Boszkói szemfényvesztés vidám produkciója gyanánt mutogatta és az elveket, jogi tételeket, nemzetközi törvényeket, egyezményeket, Belgiumot, Marokkót, Anghát, Olaszországot, Japánt és egyebeket egymás után nyelt el, mint a bűvész a késeket, kardokat és végtelen szalagokat huzzott ki a dialektika gyűrűjéből s végül gróf Apponyi Albertet bemutatta, mint függetlenségi párti államférfit, aminek a többség frenetikusán éljenzett, a mire azonban a függetlenségi párt szomoruan jegyezte meg, hogy „ez bizony nem igaz!” Szilágyi keszédének végzetével a többség többször megújuló zajos éljenzéssel tüntetett Szilágyi Dezső mellett, mialatt az ellenzék abszolút némassággal ült és a kormány párt tüntetését egyetlen hanggal vagy közbekiáltással sem zavarta meg. Apponyi nem is felelt Szilágyinak, hanem az érdemleges megjegyzéseket átengedte a részletes vita számára. És 1/3-kor megkezdődött a névszerinti szavazás,

Szigetnagyközi grófnő páholya az. A szomszéd páholyban ül egy ismeretes jelenség. A tudó kiséssé tulságos hangosan cseveg szeladonjaival. Mozdulatai tulságosan élénkek; megcsik rajta, hogy könyökével megérinti a nagyvilági delnő ruhaszövetét.

— Oh! ez már mégis sok!

Látni kell, hogy kapja fel fejét erre a vakmerőségre Helén grófnő. Nyakát kiséssé hátra szegve, merőn ránéz a szerencsétlenre; kezében a pompás művű lorgnon. Csak így, óh csak így! ezzel a fejtartással, így tartva a lorgnon nyelét s ekképpen tartva az egésztestet a haragtól villámlo sötét szemek elé, lehet mindazt a megvetést tolmácsolni, a melyet az egyik páholy érez a másik páholy iránt.

De abban a másik páholyban sem restek. A kis Lizett sem lehet el lorgnet nélkül. Ő viszont előre hajtja a fejét s lorgnetjét a szem elé tartva, lefelé viszonozza a grófnő sértő tekintetét.

Igen érdekes látvány. A színpadon sosem fogják oly élethíven felhasználni a haragvó salon-Istennők e pompás fegyverét, mint a páholyokban. A lorgnon úgy sem való egyébre, mint valamely tárgynak egy pillanatig való megtekintésére. A kik egymást lorgnonon keresztül fixirozzák, egyuttal azt jelentik ki, hogy „nem tartják érdemesnek, hogy egymással egy percznél tovább foglalkozzanak...”

A cs. és kir. hadnagy urak nevezetesei arról, hogy imádják Heinét és tudnak bánni a monoklijukkal. Báró Monokles és a korzón járkelő gigerlik néha megközelítik a hadfiak e részben tanusított ügyességét.

Mondják, hogy már Néro is használt szemüveget. Smaragdon keresztül szemlélté a martiriomot szenvedő keresztény hajadonok végnaglását. A szerelemben valóságos néroí kegyetlenséggel teheti martirjaivá a keresztény és nem

melynél az a komikus incidens történt, hogy Madarász József, a ki mint jegyző jegyezte a szavazatokat, igennel szavazott, vagyis elfogadta a javaslatot. Ebből nagy nevetés lett s Péchy Tamás megengedte, hogy miután Madarász József hivatalos funkció közben vétette el a szót, szavazata közigazgattassék. A mérsékelt ellenzék és a függetlenségi párt elvetették a törvényjavaslatot. A pártönkivüliek közül gr. Károlyi István a javaslat ellen adta szavazatát. A javaslat különben is 86 szótöbbséggel fogadtatott el.

— **A bírói és ügyészi szervezet módosítása.** A bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslat főbb elveit és intézkedéseit régebbi idő óta ismeri a nagy közönség és a jogászvilág, mert az erre vonatkozó előadói tervezet a múlt év július havában közzétett. Ezen előadói tervezetnek alaptételei és nevezetesebb intézkedései sértetlenül fennállanak a kormányjavaslatban; helyeselte azokat általában és pedig pártkülönbség nélkül a politikai sajtó, fentardandónak véleményezte az 1890. november és december havában ülésezett szaktanácskozmány, melynek tagjai között az ország legelső bírájai is helyet foglaltak. A százat jóval felülmúlja azoknak a hírlapi nyilatkozatoknak a száma, a melyek a jelen kormányjavaslat előadói tervezetével foglalkoztak. Kellő előkészítés után jutott tehát a jelen javaslat a képviselőház elé úgy, hogy a főbb elvi jelentőségű intézkedések a javaslat kerete stb. tekintetében, a ki akart idejekorán kellő információkat szerzhethet. A javaslat célja kerete és minden egyes intézkedése kimerítően van indokolva a kormányjavaslatához fűzött indokolásban, melyet annál inkább tüzetes figyelemre ajánlunk, mert az igazságügyi kormány egész bírói szervezeti politikája annak átgondolt céltudatos conceptiója talál abban bővebb kifejtést. A „Nemzet” még az előadói tervezet közzététele előtt 1890. július havában közölt több cikket, a melyek a kormányjavaslatban foglalt főbb intézkedéseket bővebben megvilágosították.

— **Belföldi hírek.** A házszabályok módosításának kérdése. A képviselőház 20-iki ülésének végén előfordult zajos jelenetek élénk megbeszélés tárgyát képeztek a száadelvű párt klubjában. Már a képviselőházi ülés végén szóba jött, hogy holnapután délelőtti

keresztény hajadonokat az, a ki a monokli viseléséhez ért.

Érettségi vizsga után a nemes tanuló ifjuság; a hadnagy rang elérésékor az egy, vagy két éves önkéntes ur; segédde való felszabadítása után a kereskedő-tanonez, órákat vesz a monokli viseléséből. Különös talentum kell hozzá; ösmerek előkelő bankigazgatókat, a kik nem lennének képesek egy monoklit a szemökbé csipetelni, ha mindjárt ettől függne a böles és odaadó vezérletükre bizott pénzintézet egész jövője. Igaz, hogy mindeddig nem ösmertem bankigazgatót, a kinek ambíciója lett volna a monokli-viselés nemes művészetének elsajátítása. Menjenek csak a comptoir-ba: ott van egy díjtalan számfelveti gyakoronok, a ki a zsinórjánál fogva, egyszerűen feldobja s a szemével elkapja a monoklit. Ez már aztán valami!

Ösmertem egy fiatal urat, a kinek éppen semmi szerencsége sem volt az asszonyoknál.

— Roppant buta ábrázata van! Ez volt a legbájosabb esküdtészek szokásos verdiktje.

Kétségbe kellett esnem a szegény fiu jövője felett!

— Mily nagy lett csodálatom, a midőn egykét év mulva azt hallottam, hogy a fiu valóságos Lovelace a hölgyek között, annyira hódít, hogy szülővárosában már aganeskiállítás lehetett volna rendezni azokból a sarvakkból, a melyekkel — állítólag — az én ifju barátom diszította föl az erre rendeltetett főket.

— Honnét e változás?

Erkláret mir graf Örindur,
Diesse Zwiespalt der Natur!

vonám kérdőre lovagomat.

— Barátom! Monoklit viselek! Ez valami s c h n e i d i g kifejezést kölcsönöz az arczomnak!

tíz órára zárt ülés tartása kéressék, a mely módok fölött tanácskoznék az ilyen jelenetek ismétlődésének megakadályozására. E tervet azonban eljuttatták azon reményességben, hogy a tanácskozások rendes folyamata az ehhez hasonló incidensek által nem fog többé megzavartatni. De az esetre, ha e fellevét nem igazolnák a legközelebbi napok, illetékes helyen határozottan célba vétetett a házszabályok késelelem nélküli módosításának kezdeményezése. — **Katonai tanácskozások.** A legközelebbi napokban Budapesten katonai tanácskozások fognak tartatni, a melyekre a közös hadügyminiszter, a vezérkar főnöke, a lovassági főfelügyelő és a műszaki főfelügyelő érkeznek Budapestre.

— **Külföldi hírek.** Bécs, febr. 23. Ferencz Ferdinánd főherczeg ápril elején Rómába utazik Umberto király meglátogatása végett. A főherczeg ma visszautazott Sopronba, hova szolgálatát végezté be van osztva. — Páris, febr. 23. Mind kevesebbé válnak a tiltakozások ama művészek ellen, kik festményeiket el akarják küldeni a berlini kiállításra. Tegnap Antoine volt német birodalmi gyűlési képviselő beszélt a részvétel ellen, ma több lap így Cassagnac Auctoritása és a radikális Rappel nyilatkozik a francia festmények elküldése ellen. — Páris, febr. 23. A Figarónak azt jelenti Berlinből, hogy Bismarck herczegnek katonai becsületbírószágra elé fogják állítani. Figyelmeztetni fogják, hogy német katonának felsőbb engedély nélkül mitsem szabad lapokban közzétenni. A büntetés csak erkölcsi lesz, ellenben perbe fogják azokat a lapokat, melyeket a herczeg inspirál. Azt is hiszik, hogy Suvalov csak azért ment Friedrichsruheba, hogy lehetetlenné tegye magát Berlinben, honnan már régebben szeretett volna távozni. — Belgrád, febr. 23. Az új szerbiai kabinet már megalakult és a jövő szerdán vagy csütörtökön bemutatja magát a skupstinának. Az új kabinet következőképen alakult meg: Pasis miniszterelnök, Tarača nélküli, Vuics pénzügyi, Gyaja belügyi, Gyogyevics külügyi, Gersics igazságügyi, Mikolics közoktatási, Tausanovics közgazdasági, Velimirovics közmunkügyi és Rasa Miletics ezredes hadügyi miniszter.

A debreczeni új téglagyár.

Debreczen rohamos építkezése már gyakran aktuálissá tette azt a kérdést: Vajjon nem

Csakugyan! A ki monoklit hord, annak arcában — a felrántott szemöldökkel — van valami szatírszerű s már magában pikáns az is, hogy a monoklivval bizonyos fele-más arcot kapunk. Egy Muset-féle költeménynek még ellent lehet állani, de egy ügyesen viselt monoklinak — soha!

Üveg kell a szoltárolvasáshoz, a czérna tőbe húzásához és a színház látogatásához. A színházban leghasznosabb látás a kritikus látás, leghasznosabb az, a melyet akkor használunk, mikor a ballet működik. Beszélhetek nekem szóró lencséről, gyűjtő lencséről! Az első quadrillban tánczol a kis Pedrita. Annak az állán van egy bájos kis lencse. E miatt a lencse miatt én már Ezsau örökséget adtam el. Ez a lencse hódolók egész csapatát gyűjtötte már a kis színpadi gazella körül. Nem konyitok az optikához s nem tudom, szóró, vagy gyűjtő lencse-e az, a mit az „Operngucker“-ekben használnak fel, de annyi tény, hogy a színházi látások okoznak a világon minden rosszat. Mennyivel szolidabb látószér ennél a jó öreg nagymama okulája, melyen keresztül oly szeretetteljes gondolat szemléli a kis unokának kötött harisnyácska hófehér szálait; vagy a tanító bácsi tisztességes szemüvege, melyet az istentől elrugaskodott nebulók még sem áttalának az orrukra biggyeszteni, ha a jó öreg ur félrefordul és végül, ha nem is valami nagyon ékes de mindenestre tiszteltreméltó Miss Dawson, nővérem angol gouvérnante-jának kékes szemüvege, mely annyira elbájolta Tallós urat, falunk érdemes orgonistáját, hogy ma már boldog pár lett belőlük. . . .

Ime, így hatnak be a szemüvegek az emberiség sorsára!

volna-e czélszerű egy oly téglagyárat létesíteni, mely az építkezéshez, a Debreczenben eddig oly kevés előállítható anyagot a forgalom és szükségletnek megfelelő mértékben szállítani lenne képes. Nem maradt ez egyéb százszor és ezer-szer is megvitatott óhajnál; míg végre most akadtak vállalkozók, akik nagy áldozattal oly téglagyárat fognak rövid két hónap alatt létesíteni, mely egyedül is képes lesz Debreczen és a közel vidékét az építkezésekhez ma oly korlátozott mértékben szállítható téglanyaggal ellátni.

A téglagyár építésére közösen Rösler Richárd mérnök, Berger Jenő műépítész és Horváth János építész vállalkoztak, a kik e célra megvették a Horváth Tamás-féle 21 hold területű szántóföldet, mely a nyuzó laposán terül el. A vállalkozók ezen új osztású földet tízezer forintért vették meg s ide fogják építeni a téglagyárat, mely a száritókon, munkások lakán és még számos más a területre építendő melléképüléseken kívül hatvan ezer forintba kerül.

A téglagyár Simon és t. szabadalmazott terve szerint, a feltalálónak személyes felügyelete mellett fog készülni, akik így jól állanak arról, hogy a gyár a kikötött üzemképességgel birni fog s kitűnő anyagot, tökéletesített téglákat lesz képes gyártani. Mivel pedig a gyár maga a vállalkozók, mint tulajdonosok által fog vezetetni, bizton remélhető, hogy az e téren elért szakképzettségük fogva a gyár életképessége is biztosítva lesz.

Ilyen téglagyár hazánkban csak egy van még (Arad megyében) s a körkemenczével is csak a kőbányai Drasch-e-féle vetekedhetik.

Az építkezéshez szükséges anyagok már nagy részben a nevezett földterületen vannak s magát az építkezést a jövő hó első hetében meg fogják kezdeni. Ez pedig óriási munkaerőt vesz igénybe, mert a melléképüléseknek, mint a máglya szállítók, felügyelők és munkások laka, rendezési és iroda helyiségeknek már a jövő hó végével, magának a gyárnak, a körkemenczének pedig május hó közepén készen kell lennie, hogy a szerződések értelme szerint még május végével teljesben üzemképessé lehessen a gyár.

Körkemence már van három Debreczenben, de ennyi téglát előállítására nem képes. Nem pedig azért, mert itt maga a körkemence minden melléképülésen kívül két holdnyi területet foglal el s gyárt naponként huszezer darab első osztályú cseréplátás különféle ugynevezett alak (kerek, 6—8 szegletes) téglákat is.

Az égetés szakadatlanul fog folyni s ahhoz nem fát, de kőszénat fognak használni. A tél beálltával azonban az égetés megszűnik s maga a gyár első évében kizárólag csak téglát előállítására lesz üzemképessé téve. Cserép s más ily nemű anyagok gyártását ez évben még nem eszközözi, mivel ezekhez az eddigi s még létesítendő épületeken kívül annyi s oly nagy száritókra leend szükség, minő épületeket az idén már nem lehet előállítani, vagy ha éppen kettőzött szorgalom és munkaerő mellett ez lehetséges volna is, oly későre maradna, mikorra már a cserépgyártás megkezdése lehetetlen volna.

A téglagyártáshoz szükséges agyag beszerzésére a vállalkozók által vett földterületen egyelőre tizenkilenc hold áll rendelkezésre, mely területen három méternyi mélységre hatolhatnak le. Ha tehát éventenként hat millió a téglatermelés, a rendelkezésre álló földterület anyaga nyolc-tíz évre elegendő. Ami pedig az új téglagyár termelési illeti, azokhoz a vállalkozók igen szép reményeket fűznek és pedig azért, mert a téglagyártásra szánt agyagföld kitűnő s a belőle égetett téglák salétrommentesek.

Magához a téglagyárhoz igen könnyű a közlekedés, nem csupán azért, mert valamivel az eddigi debreczeni téglavetőknél jóval közelebb van, de mert egész a ménlőtelepig kövezett országút vezet. A téglát halmazak beszállítása tehát tetemesen meg van könnyítve s az aránylag az eddigi beszállításoknál olcsóbb is lehet.

A téglagyár termelése különösen az építendő nagy közönség számára tartatik meg s így a gyár óriási, hazánk vidékén még sehol nem tapasztalható üzemképességét tekintve, nem fog előállani a téglák szükségességét nélkülöző s annyiszor felmerült építkezési akadály. Mert

tény az, hogy Debreczenben egy idő óta különösen a számtalanszor tapasztalt téglahiány miatt nem mernek építtetni, sőt előfordult már az az eset is, hogy a félig épült épülethez, hogy fedél alá hozható legyen — Szoboszló és Bőszörményből szállították a téglákat s így nem csuda ha ilyenkor a téglák ezreit huszonöt-harmincz forinttal kellett megfizetni.

Az új téglagyár tehát, tekintve hogy Debreczenben mily óriási építkezések előtt állunk, valóságos jótétemény lesz városunkra nézve, hogy pedig annak emelkedésére is befolyással bír, az kétségtelen. Vállalkozók tehát, akik mindannyian szakemberek, a nagy fogyasztással szemben biztosítva látják magukat s vállalatukat.

A gyár különben nagyon sok, eddig még biztosan meg nem állapítható számu családnak, mint munkásoknak fog kenyeret adni s működését, mint már fentebb is jeleztük, május hó végével meg fogja kezdeni.

Reményi Ede Debreczenben.

— Február 25. —

Reményi Ede, a hírneves zeneművész debreczeni időzésének első napja tegnap folyt le s az méltó volt ugy Reményihez, mint városunk közönségéhez, a mely tud méltányolni, a hol csakugyan van méltányolni való. Debreczen Reményi Edeben megbecsüli a briliáns technikával s az előadás virtuozitásával rendelkező művészt, kinek hírességét ország-világ előtt emeli még azon tény is, hogy a szabadságharczban a magyar fővezér hegedűse volt, azután pedig nyirettyűjével vigasztalója az 1848/49-diki nagy tragédia felett busongó nemzetnek, a külföldön pedig dicsőséget szerzett honának. A merre járt, jótékonyság fakadt léptei nyomán; a Petőfi-szobor-alapot ő hegedülte össze, egy szóval — a német mondás ellenére — jó ember volt és jó muzikus egy személyben.

Debreczen városa tehát a művészi és nemzeti érdemek egyesülését ünnepelte benne. Meg kell említenünk, hogy művészt sehol a világon sem szoktak közigazgatási közegek fogadni, mint ilyenek, hanem a tennivalók élére a helybeli társaskörök és a hol vannak, a művészi körök állanak. Debreczen oly kifejlett kulturájú város, hogy itt vannak a széptani célokkal foglalkozó Csokonai-kör, zenede és városi dalárda, így tehát ezek végezték a rendezés teendőit. Legtöbbet tett mégis a közönség, mely két hangversenyre állit elő zsufolt házat, s mely a lakoma alkalmára ellepte az „Arany Bika“ szálló éttermét. A rendezés hibája, hogy — egy-két napi utánjárással — a résztvevőket nem tömöríthette közös asztalok körül s hogy — ugy szólván — programja sem volt.

Poharzás közben tudta meg Reményi, hogy a zenedében még meg van az általa ajánlékozott hegedű s hogy a collegiumban őrzik a közreműködése folytán létrejött Petőfi-szobor gyps-mintáját s a dalárda serenadeját sem lehetett megtartani, mert a művészek nem volt felőle tudomása.

De találkoztunk az ünneplő hangulat tülhajtásával is. Ha a kitűnő s mindenestre világhírű művésztől azt írjuk, hogy megjelenése e város „büszkesége“, „dicsősége“ s annak Debreczen „hódolatát“ fejezi ki, micsoda kifejezéseink maradnak, a mikor p. o. a nemzet koronás királyának látogatásáról beszélünk? A lelkesedés e tultermelésének jó illusztrációja és folytatója volt a színlap, mely Reményit mint „hegedű királyt“ hirdette (a la „Bierkönnig“, „lég királynője“ sat.) s a neki lelkesült cigányprimás, ki a művészt egyenesen „felséges urannak“ szólította.

Ne adjunk amott kevesebbet, itt többet annál, a mi dukál. Illó és elmaradhatatlan volt, hogy Reményi nagy és minden nagyobb várost érintő körútjában hoz zánk is ellátogatott; ennek

örvendünk s reánk is lelkesítőleg hatottak úgy az ő virtuóz művészete, mint a nevéhez fűződő hazafias emlékek.

Reményi fogadtatásának részleteiről tegnapi számunkban irtunk s itteni időzésének további részleteit a következőkben adjuk elő:

A hangverseny

(v. l.) Bevégzett művészet előtt állunk; itt el kell nézni a kritikának, méltán érdemli a heggedű király címet; ő virtuóz heggedűjén egész lényében. — Minden nemzetnek megvannak a maga nagy heggedű-virtuói, a miénk Reményi Ede.

Igy hallani zenét az élvezet netovábbja, bűbájosan hat heggedűjével az emberek szívéig, minden egyes hang beszéd, dalol, — az ő virtuóz játéka bámulatra ragadja a hallgatót, megérti őt zenész és laikus egyaránt. — Azzal a végtelen nyugodtsággal, de energiával és ifjúi hévvel, a mint ő vonóját kezeli — valóban kápráztató. — Cantilénába annyi erőt és emellett lágyaságot tud beleönteni, hogy egy-egy percze megfelelnek a hallgató, miszerint hangszer az, a mit kezel. — Píanoi fokozásában a virtuozitás legmagasabb fokán áll, nála még a lehellet-szerű piáno k egyetlen árnyalata semvész el. Staccatoit, flageoletjeit és arpeggiát, szédítő sebességgel kezeli, dupla fogásaiban pedig egy teljes zenekart vélünk hallani, mint ezt a „Zapateado“ (vargatánc) briliáns előadásában megmutatta.

„Pleyra“ (halászdal) keleti motivumu, valamint „Carmen“ (Hanem szeretsz, ugy szerettek) dalokkal és azoknak változataival, valamint az ő utánozhatlan, mint a legmagyarabb magyar zene-interpretátor a magyar dalokkal, elvarázsolt, úgy hogy műsoron kívül még néhány magyar dalt, melyet „maga választott“ kellett ráadni. — Ugyancsak a műsoron kívül eljátszotta saját szerzeményét a „Hymnust“, melyet az Egyesült-Államok részére irt.

Ünnepelt virtuozunk mellett nem hagyhatjuk említésen kívül Bodó Alajos urat, kibem valahára, nem azt a conventionális, ugynevezett zongoraművészt láttuk, kik rendszerint a „hézgapótlók“, hanem igen is láttunk egy komoly, igaz művészt ki ezt az elnevezést meg is érdemli.

Ő zongora művész a szó teljes értelmében, ki tudja kezelni hangszerét, ha egyedül játszik vagy ha másokat kísér. Nagy hatást ért el Jaderewsky Menuettjével, valamint Liszt XV. magyar Rapszodiájával, mely utóbbi különösen hálás téma, de úgy eljátszva, mint azt Bodó ur játszotta, a legnagyobb elismerést érdemli. Lány billentyű-ütése külön iskolára vall.

De meg kell emlékeznünk az ő kíséretéről is, discret a végtelenségig, soha nem igyekszik hangszerét előtérbe hozni, csak ott, a hol arra szükség van; egyet képezett az összjáték és ez az igazi.

A zongorát (Stingi-féle készítmény) a helybeli Schmied-féle cég szolgáltatta. Reményi pedig két heggedűt használt, így az ő pompás hangzásu Stradivariust is.

Az Antonio Stradivari 17-ik századból való remekén az I. és II. programszámot játszotta, a többi a Quarnerius szintén kitűnő alkotásán. Materiam superabat opus.

A lakoma.

(b.l.) Az előadás után — mely 10 óraker ért véget — szép számú közönség, hölgyek és urak vegyest, gyűltek össze az „Arany Biká“-ban. A rendezőség nem a mellékes éttermet foglalta el, de egy hosszú asztal volt a közös étkező helyiségben elhelyezve s a közönség inkább e kisebb asztalok körül sereglett s ott hallgatta előbb a Rác Károly pompás zenéjét, aztán a banketizáló asztal körül lefolyó dolgokat. Egyes notabilitások a művész megérkezése után ültek át a — hogy úgy mondjuk — hivatalos asztalhoz. Jól tették, hogy már előbb vacsoráltak, mert mi, a „misera plebs contribuens“ már teljesen kihuzogatótt állapot kaptunk, az meg éppen boldog volt, a ki egy pinczért elfoghatott.

A hivatalos asztal körül láttuk a következő urakat: Simonffy Imre, kir. tan. polgármester, Sesztina Lajos a zenede, Vértesi Arnold a Csokonai-kör, Márk Endre a városi dalárda elnökei, Kiss Sándor, 1848/49.

hónvéd alezredest, kit Reményi egy szomszéd asztalnál keresett fel, s mint régi hónvéd bajtársat, szívesen átölelte, Fráter Imre, Steinacker Sándor, Végh Gyula rendőrkapitány, dr. Tüdős János, a Csokonai-kör titkára, ott láttuk továbbá a helybeli tanintézetek több fiatal tanárát, hírlapírókat s a szintársulat tagjait és másokat. A művész kíséretében voltak fivére, Reményi Antal, fia, Tibor és Bodó Alajos, zongoraművész.

Az első felköszöntőt Vértesi Arnold mondotta, ki méltatja a Reményi Ede 30 éves művész pályáját s megemléskszik kivált az elnyomatás éveit alatt folytatott lelkesítő működéséről s arról, hogy Reményi a külföldön sem szűnt meg magyarnak lenni. Tanítson varázsheggedűjével továbbra is hazafiasan lelkesedni s a mint eddig nem felelte, úgy ezután se felelje hazáját. Élteti Reményi Edét. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Ezután Sesztina Lajos, ker. és iparkamarai elnök szólal fel, még pedig úgy, mint a helybeli zenede elnöke. Reményi Ede látogatása különösen érdeklő a zenédét, mert a midőn Debreczenben hangversenyezett, 1860 körül, 200 forinttal az alapítók sorába lépett, sőt — a mire a művész már talán nem is igen emlékszik — heggedűt ajándékozott, a mely most is ereklyéje a zenedének.

A beszéd következtében Reményi Ede megígérte, hogy ma d. u. ellátogat a zenedébe s ott időzik 2 órától 4-ig.

Simonffy Imre kir. tan. és polgármester pohár-köszöntőjében emlékeztet arra, hogy Reményit mintegy 20 év előtt üdvözölte e város kebelében s most megújítja az őszinte szeretet és tisztelet nyilatkozásait. Élteti a körünkben időző mestert.

Most Reményi Ede kezdett szólani. Előrebocsátja, hogy egy kis beszéddel kíván megpróbálgatni. Azért mondja, hogy „megpróbálgatni“, mert erős náthája van. Alig tud beszélni. Szerencse — ugymond — hogy ma este nem énekelt, mert bizony — kifütyülték volna. (Derűtség). Azonban a polgármester ur mondott valamit: felemlítette, hogy ő már itt járt 20 év előtt. Ez bizony azt mutatja, hogy ő — nem tolakodó. (Éljenzés.) Áttér a szinlapra mely az ő „bucsu föllépteiről“ beszél. Ez nem az ő hibája, ő azt sohase mondta; meg is irta a magáét a rendezőségnek. Ez a program akkor készült, mielőtt Londonból elutazott volna. A „Harmonia“ című fővárosi zeneegylet fogta fel így utasításait. — Vértesi Arnold is mondott — folytatja — egy rettentet. Azt, hogy ő tanítson hazafiságot. Itt arra nincs szükség, arra legkevesebb a szüksége éppen Vértesi Arnoldnak. A mit ő tanít, az a lelkesedés, olyanoknak, a kik nem akarnak — lelkesedni. Elfecsegne ő még (mondja ismét) tovább is, de úgy van vele, mint az egyszerű ember, a ki azt mondta, hogy nagyon kátholikus, kátharrikus helyett. De azt el kell mondania, hogy mélyen érzi a Debreczenben tapasztalt megtiszteltetés értékét. A mióta itt van, ki nem jön az elfogódásból, mert a hála érzet egészen hatalmába keríti. Azt hiszik sokan, hogy ő pár hétre jött haza Magyarországra. Nélküle, a gazda nélkül számoltak és elvégre is az fog történni, a mit ő akar. (Derűtség). Az újabb amerikai körutrá szóló szerződése ez évi okt. 15-étől lép érvénybe s az addig letelő néhány hónapból „ugyan keveset szándékszik más országoknak juttatni.“ A 224 egymásra következő hangverseny-cyklusának letelte után („Amerikában“ — jegyzi meg Reményi általános derűtlenség közt — „vasárnap nem játszunk“) újra visszatér hazájába. Még egyszer kifejezi háláját az őt ért megtiszteltetés után s azt kívánja, hogy viruljon tovább „az alföldi nagy református város.“ (Éljenzések.)

Rövid szünet után megjegyzi még, miszerint nem volt arról tudomása, hogy a zenede

alapító tagja, de most már homályosan emlékszik a dologra. A heggedű ajándékozása azonban teljesen kiment az emlékezetéből. Elmegy ő a zenedébe és megnézi.

A rokonszenves benyomást gyakorló beszéd után még Márk Endre, mint a dalárda elnöke köszönti fel Reményit meleg szavakkal, Nagy Zsigmond, a ref. collegium ifjú tanára, pedig szépen előadott toastjában azt a rokonszenves hatást vázolja, melyet a magyarrév gyakorol a művelt Európában s azt a hirnevet, a mely Reményit a művelt világ minden zugában ösmeretessé tette.

E beszéd után figyelmeztették Reményi Edét, hogy a Petőfi szobor gyps-mintája a ref. collegium lépcsőházát díszíti. Ekkor ígérte meg Reményi, hogy — a Nagy Zs. tanár kalauzolásu mellett — a zenedéből ma d. u. a collegiumba is ellátogat.

Reményi Ede 12 óra után, a tiszteletére fölemelkedett közönség éljenei közt vonul el szobájába. A legkitűnőbbben érezte magát körünkben s ezért a városi dalárda szép számmal megjelent, várakozó tagjai is szívesen belenyugodtak abba, hogy — az előhaladt idő következtében — a Reményi Ede tiszteletére tervezett serenade ma estére halasztatott.

Epizódok a színházban.

Sietünk a színházba. A lépcsőkön Czapek ur fogad kétségbeesve. Nincs — jegye. Érthető egy szenvedélyes zenésztől, mikor Reményi Ede hangversenyez.

Ellensúlyozza a bus hatást a Steinacker ur boldogságtól elviláglott arca. Ő páholyból nézi Reményit! Érthető boldogság egy másik szenvedélyes zenésztől.

Hét óraker kilépnek ők!

Előbb az a középszerű emberke, a ki az amerikai yankee-ik meghódítása után most a debreczeni czivis szívének szegi a nyirettyűjét. Nyomban követi Bodó ur, a kisérő fiatal zongorász. Érdekes művészi frizurát visel, míg Reményi, az már — velünk együtt — rövid idő mulva semmi-féle frizurát sem fog viselni.

Szellemes arczával fürkészően tekint végig a publikumon. Meg van elégedve: nagy és intelligens publikum. Ráhajtja fejét a heggedűre és a hang hullámok áradata — kezdetét veszi.

Aztán ringatja lelkünket és viszi, viszi tündér-országokba, vagy idegen világba, a melytől egy tenger választ el.

Nagy tenger, az egész óceán, de kicsi patkocscs annak, a kit a szive — haza vonz...

Nincs Reményiben semmi komédia, semmi grimace. Ha a dallam viharossá válik, haragudni látszik s a nyirettyűvel úgy vág közbe, mint valami huszár a ki a hat vágásra készül. De mikor a piano következik, szeméit behunyja: nem akar egyebet látni, csak azt, a mi saját bensejében történik. Elfordul a heggedűtől — minttha mondani akarná, hogy ő maga nincs jelen; — nem is ő, csak az a bámulatos G é n i u s beszél, a kinek neve Z e n e!

Hogy ilyen zene Görgéyt nem hősi győzelemre, vagy hőshalálra tanította!

A második emeleti zártszéken uri publikum ült, a nemes tanuló ifjuság a kakasülöre szorult.

Leszámítva az iparos tanonc urak üvöltözéseit s a Liszt rhapsodia Rákóczy-notivumainak hamaros megtapsolását, egyszer sem volt oka Reményinek — i d e g e s s é válnia. Csak akkor hangoztatta a maga szokásos „Szent Kleofás“-át, mikor a színházi kellékes hozzá nyult feltékenyen őrzött heggedűjéhez. A publikumnak sem kellett idegesnek lennie.

És a mi fő. oly esőnd volt, ha kellett, hogy még a leghalkabb, mondjuk már csupán a lélek

által hallható pianók sem vesztek kárba, de egyetlen egyszer sem.

Kedélyesen folyt az egész est. Reményi Ede (mint a hogy p. o. Bülow szokta volt) kedélyes eszmecserébe bocsátkozott a közönséggel.

Mikor, az első részlet eljátszása után, a taps, az éljen óriási mérvet öltött, a függöny alól egészen a lámpáig előre lépett művész beszélni kezdett. Így szólott:

— Mélyen meg vagyok hatva, amaz imponans fogadtatás által, melyben Debreczen város részesített s éppen ez a meghatottság rabolja el tőlem a szavakat, melyekkel szívélyes fogadtatásukat megköszönjem. Hálám csekély jelül — ha az a közönség óhajlásával egyezik — műsoron kívül is fogok játszani egy pár zenedarabot.

A taps, az éljenzés még erősebbé vált s egy hang elkiallítja magát a földszintről:

— A „Repülj fecske”-et!

Reményi azonban kijelentette, hogy e bravour-számát a mai, második hangversenyre tartotta fenn s kéri, hogy bizzák rá a darabok megvalasztlását.

Igaza van, ez inspiráció, dispoziáció dolga. De nem a nemezis keze hozta-e, úgy, hogy a lakomán neki kellett meg hallgatni a „Repülj fecske”-et?

Ezt az élvezetet, mely a Rác Károly bandájának figyelmét jelezte, élénk tapssal viszonzotta az asztalfőn.

A Mendelssohn-számból elmaradt „Finale” s elhagyott Paganini helyett játszotta az Egyesült Államok tiszteletére komponált s (rövid bevezető szavai szerint) ezeknek dedikált „Hymnus”-t. Hatásos kar-szerzemény, de bizony egyesültek az egyesültek tiszteletére irt műben más hymnuszok („Marseillaise”, „Gotterhalte”, „Yankee doodle” stb.) motívumai is.

A Paganini-darab különben azért maradt el, mert közönségünk — régi szokásaihoz híven — már czihelődni, oszladozni kezdett. Lehet, hogy sokan nem is tudták, hogy még valami következik.

Általános feltűnést keltett tegnap is a polgármester ur fiatalos, kitűnő kinézése.

Emelte ezt — természetesen — a jó szabású s zürke ruha is, melyben a banketten megjelent.

„A fal tövében” című vigjátékban Palotai Piroska és Góth ügyesen mozogtak. Thalia azonban ma csupán a fal tövében lapult meg: a kert virág-diszét most a zene Muzsája vette igénybe.

Volt is két koszoru, egyet a színügyegylet, egyet a debreczeni zenede szentelt a művészeknek.

A színügyegylet koszoruja azonban az egész első szakasz alatt ott lengett a zsinór padlásról. Ez a félreértés — véletlenül — festői képet szült s bevált volna különösen kieszelt hódolatnak is.

Nem volt annyira festői látvány a sugólyukat ki s be ránczígáló, egyenruha nélkül való munkás kétszeri megjelenése.

Ezt a sugólyukat az ötös bizottság irodájában kellett volna elhelyezni és bele ültetni valami — okos embert.

Gili Balázs.

HELYI HIREK.

Határidő naptár.

Színház kezdődik mindig este 7 órakor.
Nagy sétatáncverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órakor a Margit-fürdőben.
Korcsolyapálya a Margit-fürdőben s a nagyterlen nyitva van reggeltől estig 9 óráig.
Museum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délelőtt.
Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 2-7-ig.

Febr. 26. Csokonai-kör felolvasó osztálya!
Febr. 28. A munkás dalegylet estélye a „Margit”-fürdőben.

Márcz. 1. Csikó-telepbe való beiratás határidejének lejáratja.

Márcz. 1. Fodrászsegédek bálja.
Márcz. 1. „István”-gőzmalom közgyűlése, a város-házán.

Márcz. 1. Honvédegylet közgyűlése.
Márcz. 1. A debr. polgári közgyűlése, d. u. 4 órakor, saját helyiségében.

Márcz. 5. Polgári fellejtés kiváltásának véghatárideje.

Márcz. 8. Az öreg takarékpénztár közgyűlése, a város-házán.

Márcz. 10. A debr. függ. kör közgyűlése.
Márcz. 12. Pinczér-egylet bálja a „Margit”-fürdőben.

Márcz. 13. Katonai lóvásár.
Márcz. 15. Az 1848/49. szabadságharcz évfordulójának megünneplése.

Márcz. 15. Az 1848/49. honvédek bálja a „Margit”-fürdőben.

Márcz. 15. A nánási r. gőzmalom közgyűlése.
Márcz. 22 és 23. Kun karczagi vásár.

Márcz. 22. A debreczen-helyi vasut közgyűlése.
Márcz. 22. Tisztviselők egyesületének közgyűlése.
Márcz. 28. Locsarekné jutalomjátéka

Márcz. 29. és 30. Zichy Géza gróf jubileumi ünnepélye.

Ápril. 15. Polgári fellejtés elhordatásának véghatárideje.

— Reményi Ede valóban szép jelét adta e város iránt érzett rokonszenvének, a midőn csak is e helyt hangversenyez két estén át vidéki körutjában. Jól is érzi magát köztünk, minthogy a rokonszenv teljesen viszonzva van. Ma d. e. látogatókat tett s meglátogatta R é v é s z Bálint ev. ref. püspököt, gróf D e g e n f e l d főispánt és S i m o n f f y kir. tan. polgármestert. Utjában dr. Káli H e g e d ű s József ur kalauzolja.

D. u. két órakor látogat el a zenedébe, megtekinti az intézetnek általa ajándékozott hegedűt s ott végzi mintegy 4 óráig a próbákat. Innen a főiskolába megy és a tegnapi este nyert koszorukkal a P e t ő f i - s o b r o t k o s z o r u z z a meg. A kegyeletes és lelkesítő tényleg minél nagyobb számmal lesz jelen a tanulói ifjuság.

— A gazdasági és ipari bank, mely Debreczen székhellyel létesített tervezetik, már a megvalósulás küszöbén áll, a mennyiben a 200,000 forintot képező alaptőke tulnyomó részben jegyezve van, minel fogva az előmunkálatok teljesítésére kiküldött bizottság azon helyzetbe jutott, hogy az alakuló közgyűlést nem sokára össze fogja hívni. Az új intézet alakításában városunk legtekintélyesebb egyéniségei vesznek részt; a többek között a Rickl József Zelmós czég, Erber és Fleischmann czég, Feischl Károly, Buda József, Mayer Emil, Horváth István, Lukács Armin, Komlóssy Dezső, Steinfeld Mihály, Bekényi Péter, Falk Lajos, Biedermann E. és fia, Tóth Gyula czég, Weisz Mózes és fia czég, stb. egyenkint száz-, ötven és huszonöt drb 100 forintos részvénynek jegyzésével. Az intézet céljának Debreczen város és vidéke gazdasági, kereskedelmi és iparviszonyainak fejlesztését tüzte ki lehetőleg olcsó hitel nyújtása, gazdasági és ipari vállalatok keletkezésének előmozdítása által. Üdvözljük az életrevaló eszme érdekében fáradozókat és sikert kívánunk a kitűzött nemes cél mielőbbi elérésében.

— Népmozgalmi statisztika. Halálesetek száma 15—21-ig: finemű 20, nőnemű 8, összesen 28. Elhaltak kora 0—1 évig 10, 1—5 évig 3, 5—20 évig 3. Összesen 0—20 évig 16, 20—30 évig 1, 40—60 évig 5, 60—80 évig 4, 80 éven túl 2. Főösszeg 28. Nevezetesebb halálokok: Variola 1, Cron. diptheritis 1, typhus és typhoid 1, tuberculosis 3, diorr homaet enteritis 1, öngyilkos 1.

— A bűd-szent-mihályi rablógylkosság tárgyalás. Nyiregyháza, febr. 23. Az itteni törvényszék Nagy Lajos elnöklete alatt ma kezdte tárgyalni Kornis Ferenc volt törvényszéki elnök bűd-szentmihályi kastélyában elkövetett réms rablógylkosság bűnperét. A lapokban az eset már részletesen ismételve volt. Máj. 17-én a kastélyban vacsora után rablók jelentek meg a védtelen Kornistól revolverrel mintegy 100 frtot elraboltak. Erre megmutatták maguknak, hol alszik a 82 éves agg és beteges Dogályi

Gusztáv (Kornis nagybátyja) s Kornist egy mellékszobába zárták, mialatt Dogályit az ágyból kírántották s vasszekrényét felakarták feszíteni. Közben egy rejtett helyről még 1000 frtot elraboltak. A rablás tanuja Kornisné volt, a ki azonban a láda feszégetése alatt kimenekült s a mellékházban vacsorázó cselédséget fellármázta. Ez alatt a két behatolt rabló Dogályit agyonlőtte és elmenekült. Kornis egy iszonyu órát töltött bezárva. Mikor a rablókat elugrasztották, Dogályi vérében hevert és halva volt. A nyomozás a rablógylkosság gyanuját Sóvágó János, Taskó András és Molnár István tettes-társakra hárította. Azonkívül két asszony is belekeveredett a bűnperbe. Sóvágó Jánosné, a ki a rablók kocsját hajtottta és őrizte, továbbá Varga Gáborné, a kinél a rablott pénz egy részét megtalálták. Végre mint bűnségéd: Farkas Dániel, a ki a börtönből Sóvágó megbízásából levelet akart kicsempészni. A tárgyaláson a vádat Lázár ügyész képviselte. Védők: dr. Fried Vilmos budapesti, dr. Járossy Sándor és dr. Edelstein Aladár nyiregyházi ügyvédek. — Valamennyi vádlott mereven tagadja hogy a tettet ők követték volna el. Közülök Taskó András bökönyi lakos feltűnő szépségű legény, a ki az elnök azon kérdésére, hogy minek járt Bözörményben, azt feleli, hogy ott szeretője volt. Bökönyben is volt szeretője, de szerinte — az embernek lehet több szeretője is. Ma csak a vádlottakat hallgatták ki. Kornis Ferenc és neje kihallgatására holnap kerül a sor.

— Színház. Góth Sándor holnapi s a Locsarekné szombati jutalomjátékát ujjlag ajánljuk a közönség pártfogásába. Az Shakespeare („Hamlet”), ez Offenbach hal („Dunan apó és fiai”) lép elő; a művészet két ellenkező polusán állanak: de mindkettő azzal lép elő, a mit a maga szakmájában legjobbnak talál. Az ellentétek kellemesek: nézzük meg mindakettőt. — Reményi Ede 300 forintot kap fölléptenkint s a szintársulatnak a tegnapi bevételből mintegy 500 forintja maradt. A konzorcium tehát (a városi subvencziával) daczára az ingyen elvállalt bérletnek, deficit nélkül végzi a hónapot és ez jellemzi a debreczeni közönség méltatlanul vádolt műpártolását.

— A kanyaró. Kimutatást vettünk a Debreczenben uralkodó kanyaró járvány állásáról. A betegség kiütött októberben. Ez év febr. 8-ig beteg maradt 3 fiu, 7 nő, összesen 10. Febr. 15-ig szaporodott 5 fi, 14 nő, összesen 19. Főösszeg 29. Meggyógyult 3 fi, 10 nő, összesen 19, gyógykezeltek összesen 19. A járvány egész tartalma alatt megbetegült 89 fi, 99 nő, összesen 188; Meggyógyult ebből 82 fi, 85 nő, összesen 167; meghalt 2, a többi 19. most is gyógykezeltek.

— Szenzaciós betegek. A két lövöldöző: Kovács és Welenczki már annyira jobban vannak, hogy Kovácsot már ki is eresztették, Welenczkit pedig ma hallgatták ki. Szita József, az osztálytársa által megszurtt tanuló jobban van; életét veszély nem fenyegeti.

— A debreczeni pinczerek betegápoló és segélyző egylete 1891. évi márczius hó 12-én a „Margit”-fürdő disztermében a pinczerek betegápoló és segélyző egylete és az E. M. K. E. jávára zártkörű táncvizigalmat rendez, melyre a meghívókat már szétküldték, W é b e r Izidor, b. elnök. C s a n á d i Ede, b. jegyző. P r i v i t z e r József, b. pénztáros, W i n k l e r Mihály b. ellenőr s a r e n d e z ő bizottsági tagok: Deutsch Ignác, Deutsch Jakab, Dávid István, Elsmer Henrik, Eskapm Gyula, Freudenfeld Rezső, Grünwald Jenő, Glück Adolf, Glück Leopold, G l ü c k Henrik, H e c h t Izidor, Heregi János, Lendlbauer Kálmán, Léb Pál, Márkus János, Német András, Papp László, Rechnitzer Adolf, Rosenberg Simon, Ullman Károly, V i l m o s Ferenc, W e i s z Izidor. — Belépti díj személyenként 1 frt. Családjegy 3 személyre 2 frt. Jegyek válthatók: Kovács Antal (Ipar és Kereskedelmi bankház), Beke László urak üzletében, Lendlbauer Kálmán ur kávésnál (Csapó-utca „Páris” kávéház), Glück Adolf pinczér-egyleti ügynöknél, a „Bika” szálloda éttermében levő főpinczernél, a táncvizigalom estélyén a pénztárnál. Zenekar: Rác Károly zene-kara. Kezdeté esti 8 órakor. Felülfizetések közszónettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak.

— Katonai szemtan. Örmester: Hallja maga önkéntes! Maga csak egy évig szolgál, tehát

Grosz borkerekedő Diószeg.
Spekner utazó Bécs.
Hassán kereskedő Foga.
Beke bizt. ügynök Bpest.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Ma szerdán 1891. február hó 25-én:

Világhírű hazánkfia
Reményi Ede
cs. és kir. udvari és kamaraművész.

II-dik HANGVERSENYE

BODÓ ALAJOS zongoraművész közreműködésével, két szakaszban.

MŰSOR.

ELSŐ SZAKASZ:

1. Allegro molto appassionato (a hegedűversenyből, Mendelssohntól). Előadja Reményi Ede.
2. Magyar népdalok. Átirta Reményi. Előadja Reményi E.
3. a) „Nocturne“ (Fis dur) Chopin. Előadja Fodó Lajos ur.
b) „Mazurka“ (Godard) Előadja Raff
4. a) Cavatina (B dur) C op in Előadja Reményi Ede.
b) Mazurka (B dur) C op in Előadja Reményi Ede.

Az első és második szakasz közt:

A FAL TÖVÉBEN.

Vigjáték 1 felvonás. Irta: Najac E., fordította: Halmi F.

S Z E M É L Y E K:

Gabriela	—	—	—	Pa'otai P.
Trisztán	—	—	—	Góth S.
Kertész	—	—	—	Szabó L.

MÁSODIK SZAKASZ.

5. Valse (E dur) Moszkowszki. Előadja Bodó Alajos ur.
6. Magyar népdalok, Átirta Reményi. Előadja Reményi Ede.
7. Caprices Paganini. Előadja Reményi Ede.

Csütörtökön, 1891. február hó 26 án páratlan bérletben,
GÓTH SÁNDOR jutalomjátékával

HAMLET.

Vasutikalauz

(1890 október 1-től.)

Budapesti idő. debreczenihez Akérik 8 percczel.

DEBRECZENBŐL indul:

Budapest felé (gyv)	d. e.	8 ó. 27 p.
	d. u.	1 ó. 5 p.
Budapest-Nagyvárad felé	este	10 ó. — p.
Csak Nagy-Várad felé	d. u.	3 ó. 35 p.
Szatmár felé	d. u.	3 ó. 30 p.
" " (gyors vonat)	este	8 ó. 04 p.
" " " " " "	éjjel	2 ó. 50 p.
Kassa felé	d. e.	6 ó. 31 p.
" " " " " "	este	7 ó. 40 p.
Nánás felé: (m. á. v. indóház)	d. u.	3 ó. 22 p.
" " " " " "	d. u.	3 ó. 38 p.
Hétfőn, szer. (M. A. V. től)	reggel	5 ó. 28 p.
dán, pénteken (Vásártérről)	reggel	5 ó. 44 p.

BUDAPESTBŐL DEBRECZENBE indul:

személyvonat reggel	7 ó. 35 p.
d. u. (gyorsvonat)	2 ó. — p.
este (gyorsvonat)	9 ó. 25 p.

DEBRECZENBE érkezik:

Budapest felől	d. u.	3 ó. 07 p.
" " " " " "	este	7 ó. 19 p.
Budapest Nagy-Várad felől (gyorsvonat)	éjjel	2 ó. 35 p.
Csak Nagy-Várad felől	reggel	7 ó. 34 p.
Szatmárról	reggel	8 ó. 15 p.
" " " " " "	délben	12 ó. 21 p.
" " " " " "	este	9 ó. 35 p.
Kassáról	reggel	8 ó. 06 p.
" " " " " "	este	9 ó. 11 p.
" " " " " "	reggel	7 ó. 53 p.
Nánásról (Vásártérre)	reggel	8 ó. 01 p.
" " " " " "	d. u.	5 ó. 56 p.
Hétfőn, szer. (Vásártérre)	d. u.	6 ó. 05 p.
dán, pénteken (M. á. v. indóházba)	d. u.	6 ó. 05 p.

Debreczeni helyi vasút ind. MÁV-indóháztól reggel 6.37, fél óránként közlekedik a nagyerdőig 5.40 estig. A nagyerdőtől a MÁV-indóházáig indul reggel 7.7, közlekedik 2 óránként 5.41 perczig.

Állomások: MÁV-vasút, Ispotály, „Európa“, Megyeház, „Hungária“, Kistemplom, Bika, Csokonai-szobor, Egymalom-utca, Honvédlaktanya, Gözmalom- Margit-fürdő, Nagyerdő.

Eladó emeletes ház

Nagy-csapó-utczai 335 számú Kápolnási féle, értekezhetni helyben **Tótes Gyulával** Nyiregyházán **Kubassy Gusztávval.**

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czége látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgöres, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vertolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban. **MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.**

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívesen „Isten ígesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko P. J. lelkész Honnenschlag-ban.

MOLL-FELE FRANCIA BORZESZ ES SÓ

Legjobb bedörzsolő-szer

köszvény

és minden meghűlési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsolésül sikeres használat köszvény, csúsz, mindennemű testfájdalmak és bénulásnál; borogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok, gyulladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosztulás, hanyás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerártaiban és kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvevettel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borzesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Móly tisztelettel

Hernof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógyszer., Tóth Béla gyógyszer., Szent-Királyi és Kaland, Gerébí Fülöp.

Eddig fölülmulhatatlan.

Maager Vilmos-féle valódi tisztított

DORSMAJOLA J

MAAGER VILMOSTÓL, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emeszthetőségénél fogva gyermekeknek különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell- és tüdő-erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben III. kerület Heumarkt 3., valamint

az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerártaiban.

Debreczenben Mihalovits István, Dr. Rothschnek Emil, Tóth Béla (előbb Göll Nándor) és Füleky Pál gyógyszerész uraknál, valamint Rickl J. Zelmos és Gereby Fülöp urak kereskedésében.

„KEGYELET“

TEMETKEZÉSI INTÉZET

Miklós-utca sarkán, **DEBRECZENBEN.** a megyeházzal szemben.

Azon nagymérvű kegyes pártfogás és támogatás, melyben engem a nagyérdemű gyászoló közönség szives volt huza mosb időn át folytonosan részesíteni, valamint előnyös üzleti összeköttetéseiinnél fogva oly kedvező helyzetbe jutottam, hogy gyászoló feleknek úgy a legszerényebb, mint a legnagyobb igényeihez mérten, a temetésekhez szükséges cikkeket **rendkívül leszállított árban szolgálhatom.**

Hogy erről a nagyérdemű közönséget meggyőzzem, bátor vagyok az általam felállított különböző osztályu temetések áráiról szóló és minden nagyságu temetést részletesen kitüntető árakról összeállított **árjegyzéket** tiszteletteljesen bemutatni és pedig:

Nagy raktár ércz- és művirág KOSZORUKBAN.

Legolcsóbb érczkoporsók, 5 frttól 28-ig Minden színű bársony vagy atlaszszal bevont koporsók, gyermekek részére 10 frttól 25 ig, felnőttek részére 25 frttól.

Béti sorozat	A koporsó hossza ezéni-méterekben	O s z t á l y															
		X		IX		VIII		VII		VI		V		IV		III	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
A	60	2	30	2	40	2	90	3	70	5	—	7	10	9	30	27	—
B	70	2	60	2	80	3	10	3	90	5	30	8	50	11	—	29	—
C	80	2	90	3	20	3	30	4	20	6	30	8	80	13	—	33	—
D	90	3	20	3	40	3	60	4	70	7	—	9	40	15	50	37	—
E	100	3	40	3	80	4	10	5	40	8	70	10	20	17	—	42	—
F	110	3	60	4	20	4	60	6	90	10	20	12	30	19	—	47	—
G	120	3	80	4	60	5	60	7	60	10	70	13	30	21	—	53	—
H	130	4	—	5	—	6	10	8	50	12	90	14	80	24	—	62	—
J	140	4	10	5	50	6	80	9	50	14	50	16	50	26	—	65	—
K	150	4	15	6	—	7	90	11	40	16	—	18	70	29	—	71	—
L	160	4	20	6	50	9	—	12	40	18	—	20	40	31	—	78	—
M	170	4	25	7	50	10	10	13	80	20	50	23	96	34	—	82	—
N	180	4	30	7	80	11	—	15	—	23	—	27	—	40	—	85	—
O	190	4	35	8	50	12	—	17	—	24	—	31	30	41	—	90	—
P	200	4	40	9	50	14	—	19	—	24	50	33	50	44	—	98	—
R	210	4	50	10	—	16	—	20	—	25	—	36	—	46	—	110	—

Sima fényezett koporsók, minden színben, felnőttek részére 5 frttól kezdve. Ércz állásu koporsók, gyermekek részére 3 frttól 12 ig, felnőttek részére 12 frttól.

Videki megrendeléseknél a sorozat s osztály jelölendő.

Tájékozásl bátor vagyok a n. é. közönség figyelmét még a következőkre tisztelettel felhívni.

A nagyérdemű közönség bizonyára többször volt szemtanuja olyan eseteknek, a midőn embertársaink nem önhibájuk, hanem a sors mostoha végzete folytán jutottak nyomorba s mindenkitől elhagyatva haláluk után senki által nem kísérve, talyigán hurcoltattak ki.

Hogy ily eseteknek eleje vétessék, felállítottam egy temetési osztályt, a mely például a fentjelzett **0** sorozat **X** osztálya szerint egy felnőtt egyén eltakarítását

egy 2 lovas kocsival együtt 4 forint 35 krban

tünteti ki, mely osztályba egy koporsó, párna, ruha, sirás és 4 deák, vagy más felekezeteknél a legegyszerűbb szertartás beleértendő, megjegyzendő azonban, miszerint az X. osztályu temetések bármely sorozatának kiszolgálását minden egyes alkalomkor csakis egy a hatóság vagy bármely testület által kiállított szegénységi bizonyítvány alapján eszközölöm.

De kiterjedt figyelmem oly embertársaimra is, kik anyagi helyzetüknél fogva költségesebb temetést nem rendelhetnek meg, ezek részére a **IX**-ik osztályt állítottam fel, mely az **0** sorozat szerint egy felnőtt egyén részére csak

8 frt 50 krba kerül gyászkocsival együtt.

Továbbá vagyok bátor a n. é. közönséget azon körülmény figyelembe vételére is felkérni, miszerint minden más osztályu temetéseknel és egy bizonyos összegig rugó vásárlásoknál a gyászkocsit ingyen szolgálom ki és pedig oly formán, hogy

a VIII-ik osztálynál már 10 frtig,	az V-ik osztálynál már 30 frtig,
a VII-ik " " 15 " "	a IV-ik " " 40 " "
a VI-ik " " 20 " "	a III-ik " " 50 frtig terjedő vásárlásnál lesz a

gyászkocsi előállítva.

Megemlíteni kívánom, miszerint a IX-ik osztálytól lefelé a IV-ig, minden osztályhoz egy koporsó, szemfedél, lepedő, párna, ruha, harisnya, sapka vagy fejdísz és az osztálynak megfelelő szobadíszítések beleértendők.

A III-ik osztályhoz a fentemlitéteken kívül még **100 gyászlap és egy külső koporsó lesz** kiszolgáltatva, amennyihena a III-ik osztályhoz már vagy egy **ércz**, vagy bármilyen színű **bársony** vagy atlaszszal bevont koporsót szolgálom ki.

Ezen osztályokon kívül még egy II-ik és I-ső, valamint egész dísztemetések is eszközöltenek, melyeket azonban terjedelmes körülírás és nagyobb költség kimélés tekintetéből kénytelen vagyok e helyen kihagyni, azonban bárki a nyomtatott és minden egyes osztályhoz tartozó szobadíszítést és ravatalozást határozottan kitüntető rajzokat üzletemben bármely perczen megtekintheti.

A midőn a nagyérdemű közönségnek irányomban tanúsított eddigi b. pártfogását megköszönöm, vagyok bátor azon alázatos kérelemmel a n. é. közönséghez fordulni, miszerint becses bizalmába továbbra is megtartani kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel

Fischer János.